Напред към класиката

Разговор с н. а. Васил АРНАУДОВ – главен художествен ръководител на хор „Родина", и Георги ДИМИТРОВ – диригент на Русенската филхармония

Поводът е предстоящото фестивално изпълнение на ораторията „Годишните времена" от Хайдн, което събра за тясно творческо сътрудничество два представителни колектива — Русенския симфоничен оркестър и хор „Родина".

Този концерт обещава да се превърне в една от най-високите точки на фестивала, в един от онези празници, които примамват със своята изключителност и неповтори мост.

А присъствието на ораторията в програмата на „Мартенските музикални дни" съвсем не е случайно. Тази година се навършват 250 години от рождението на Хайдн. И мартенският фестивал е прекрасен случай да се отбележи годишнината, която ще се чества от цялата световна музикална общественост. От н. а. Васил Арнаудов научавам още една интересна подробност около русенската премиера на „Годишните времена":

В. АРНАУДОВ: Произведението не е звучало по нашите концертни подиуми от около 15 години. Българската история на ораторията започва от 1942 г., когато диригентът Л. Максимов прави фрагменти от произведението. По-късно — през 1963 год. — Л. Романски прави пълен интеграл на ораторията. Тя се появява отново през 1967 г. в изпълнение на Софийската държавна филхармония и Българската хорова капела „Св. Обретенов" — диригент Д. Петков и диригент на хора В. Арнаудов. В такъв случай можем да твърдим, че предстоящото изпълнение на ораторията е нейното трето пълно представяне в България.

И. ИЛИЕВА: В същност тук става дума за възвръщане към едно почти забравено произведение, за своеобразна реабилитация, която идва да въздаде дължимото на класическия ораториален репертоар.

Г. ДИМИТРОВ: Решихме да подготвим това произведение по предложение на н. а. Васил Арнаудов. А годишнината на Хайдн е велико лепен повод за изпълнението на ораторията и за нейното премиерно представяне в Русе.

В. АРНАУДОВ: Действително тази идея се роди в нашия колектив, след което бе предложена на организационния комитет на фестивала. Радостни сме и благодарим, че той я прие с готовност. И ние имаме амбицията да превърнем това изпълнение в една от представителните вечери на фестивала.

И. ИЛИЕВА: Партитурата на „Годишните времена" крие сериозни изненади — от технически и интерпретационно естество. Работата с нея е истинско изпитание за всеки оркестров и хоров апарат. Дали ще се окаже щастлива и плодотворна?

Г. ДИМИТРОВ: Тя е много интересна за оркестъра и още по-интересна за мен. Произведението носи в себе си много оркестрови трудности. Ораториалният начин на мислене се различава коренно от чисто симфоничния. При Хайдн има най-вече инструментални проблеми, но не по-леки са проблемите и от естетическа гледна точка. Трябва да признаем, че ние не познаваме така добре класическата традиция при изпълнението на Хайдн. В нашата работа се опряхме на немско-австрийската школа.

В. АРНАУДОВ: За мен първият проблем е в дължината на произведението — живата музика е около 130 минути. Това е доста обемна материя, със сложно развити полифонични платна, с няколко фуги и фугати. Бяха необходими многобройни репетиции, основна работа с литературния и музикалния текст — по отношение на фонетика, темпо, ритъм. Хорът трябваше да се справи с многобройни изпълнителски задачи. Но като че ли най-голямата трудност не беше от музикантско естество, а от чисто фонетично, тъй като ние ще предста вим произведението на нем-

(Следва на стр. 4)

НАПРЕД КЪМ КЛАСИКАТА

(Продължение от стр. 1)

ски. Тук искам да добавя, че моята работа намери в лице то на колегите ми — Г. Деliганев, диригента Хр. Стоев, пианиста Т. Джаков, хормайсторите Ал. Ангелова и Г. Коджаманов — стабилна подкрепа. Те стояха от първата до последната нота до произведението.

Г. ДИМИТРОВ: Срещата с Хайдн е школа за всеки музикант. За първи път правя „Годишните времена", но ако след двадесет години се върна отново към тях, пак ще премина през тази Хайднова школа. Това е необятна партитура — човек може да се замисли над всеки тон, над всяка фраза, да намира все нови и нови решения, подобно на шахматна задача. А това е цялостно обогатяване не само за диригента, но и за оркестъра.

В. АРНАУДОВ: Мисля си какъв голям стимул е истинската музика, какъв голям трамплин е тя за развитието на хора. Ние подготвяме произведението от края на октомври. Изуми ме огромната амбиция у певците, която не се декретира от никакви норми, освен от живата музика на Хайдн.

И. ИЛИЕВА: Освен това, този сезон хор „Родина" навършва 45 години от основаването си и е подходящо този малък юбилей да бъде отбелязан с такова крупно произведение.

Насочвам разговора към чисто естетическите проблеми на ораторията. Тя носи в себе си смислова двузначност, която би могла да се изведе по разни пътища. Решаващ е подходът в трактовката на сюжета и съдържанието на произведението.

Г. ДИМИТРОВ: Като една от най-сериозните творби на Хайдн ораторията е събрала цялата му мъдрост и талант. Демократичният характер на произведението, според мен, не бива да подлъгва изпълнителя, не трябва да го води само към тази крайност. Обратно, той трябва да се мъчи да намери хармонично разположение във времето на всички компоненти, заложени в творбата.

В. АРНАУДОВ: Произведението ще се дирижира от Георги Димитров. Той си има своя концепция. Много се радвам, че именно той ще бъде диригент на продукцията — вярвам в неговите качества на музикант и професионалист. А що се отнася лично до мен, смятам, че битовото и философското начало в ораторията трябва да намерят обща линия. Тогава ще се получи и онова силно въздействие, което търсим.

И. ИЛИЕВА: Интересни са и проблемите на съвременния подход към класиката, на онова сложно в естетически и психологически план приближаване на 18 към 20 век.

В. АРНАУДОВ: Ако ние обръщаме поглед към класиката, то е, защото тя има много общи черти с нашето съвремие. Бих отишъл и по-нататък — тук може да се говори за великия хуманизъм на Хайдн и на големия син на България Г. Димитров. Разбира се, става дума за хуманизъм, изявен и реализиран по различен начин, но все пак, свързан с идеята за доброто в най-общ философски план. Не случайно това произведение попада в програмата на фестивала, когато честуваме 100-годишнината на Г. Димитров.

Г. ДИМИТРОВ: Освен това произведението носи философско обобщение, което има смисъл не само за 18 век, то се простира над всички времена и епохи. Това е идеята, че целият живот на човека преминава през различни метаморфози, но остава доброто, което той е направил за хората. А що се отнася до технологичната страна на съвременното третиране на класиката, аз го търся преди всичко в звука на оркестъра. Нашият звук се отличава генерално от звука на малките Хайднови оркестри — той е динамичен, активен, продуциран със съвременна експресивност на изразa.

И. ИЛИЕВА: Вече предвкусвам плодовете на вашето щастливо творческо сътрудничество, на тази рядко срещана близост между две силни индивидуалности, със своя дума и свой глас в изпълнителското изкуство. Тъкмо затова си позволявам да насоча разговора дъм детайлите на лабораторния процес.

Г. ДИМИТРОВ: За първи път работя с хор „Родина" и трябва да изразя дълбокото си удовлетворение от това сътрудничество.

В. АРНАУДОВ: В същност, нашето сътрудничество с оркестъра има стара история, преминала през много творби на кантатно-ораториалната музика. Така че намирам за естествено и сега да имаме за партньор Русенската филхармония.

Г. ДИМИТРОВ: В нашата съвместна работа с Васил Арнаудов обсъждаме, вглеждаме се във всяка фраза, във всяко темпо, в щриховката, която е сериозен проблем в тази музика; спираме се на текстуалните проблеми, на връзката с литературния текст, който е един от формообразуващите елементи в ораториалната музика.

В. АРНАУДОВ. Не намирам, че имаме някакви разногласия с Георги Димитров. Разбира се, не съществува съвършена еднаквост, но ако има различия в детайлите, те не могат да се нарекат разногласия. В края на краищата, последната дума има диригентът, който ще застане на диригентския пулт. В същност моята лабораторна работа вече завърши. А това, което ми предстои да правя, е да продължа да сътруднича на Георги Димитров. Така че нашето сътрудничество ще продължи до последната репетиция.

И. ИЛИЕВА: Остават само няколко дни до русенската премиера на „Годишните времена". Затова от сърце ви пожелавам: „На добър час!"

Разговора води
Ива ИЛИЕВА